

421

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

A!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
21-28 Δεκεμβρίου 1969

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κοινότητα)... Πευκόφυτον
(παλαιότερον ὄνομα: Νεβροβένιστα, Ἐπαρχίας Καρδίτσας
Νομοῦ... Καρδίτσας.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Παπαπο-
στόλου Λάμπρου. ἐπάγγελμα Διδάσκαλος.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Πευκόφυτον-Μουζακίου-Καρδίτσας
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. 47.....

3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :

- α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον .....
Αθανάσιος Παπαποστόλου.....
ἡλικία... 78... γραμματικαὶ γνώσεις... Β' Δημοτικῶς.....
..... τόπος καταγωγῆς Πευκόφυτον-Καρδίτσας.....

β) Κοινοβίτη Κυρία καὶ, ἐτῶν 77, Πευκόφυτον

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; Αἱ μὲν καλλιεργήσεις διὰ σποράν, αἱ δὲ λοιπαὶ διὰ βοσκήν ποιμνίων.....
Ἐπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; Χωριστά.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Εἰς τοὺς χωρικοὺς καὶ εἰς μονὰς.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; .....
Ναι.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

εἰς ἀμφοτέρους .....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ..... *ὐκ εἰ* .....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

*Πτωχοὶ οἰκογύναι μὲ τὰ δυνάμειν τὰ κρηα-
δοῦδοι μέτη των* .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημα-
κατόροι κλπ.) *μεσακάτορες* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;) .. *εἰς εἶδος* ...

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

ὅχι .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

ὅχι .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; .....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται. *Ναί* .. ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρα-
ματευντάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .....

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ,...

Παλαιότερον ἐλιπαίνοντο με ζωϊκὴν κόπρον καὶ μὲ καῦσιν τῆς καλαμιᾶς μετὰ τὸν θερισμόν.

- 2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1950.

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ,...

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1928.

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε, τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Τὸ μὲν μονόφτερον εἰς τὰ ἐπιχώρια καὶ τὸ δὲ δίφτερον εἰς τὰ ἐπικτήνη ἐξόφλη.

Ἡ ωρομήθεια αὐτῶν ἐγίνετο ἐκ τοῦ ἐμπορίου.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1 Χειρολαβὰ 4 Σταυροί 7 10

2 Ἀταβάρι 5 8

3 Στρώση 6 9

Μονόφτερον

Δίφτερον

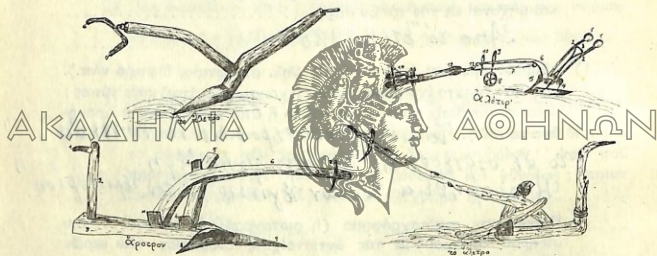
- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1963.

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ὅταν ἐγίνετο εἰς ἐπὶ χροῖον θερισμὸν μηχανῆς.

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν) *Δὲν ἐχρησιμοποιήθη*
 5) Μηχανή ἄλωνιςμοῦ *Από το 1955* *εἰσέτι*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
 παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .....
Εἰδοκινεμένοι γεωργοί

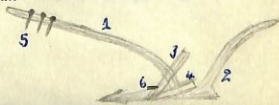
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχνογραφῆσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <i>Σταβάρι</i>	6. <i>Προσφίχμη</i>	11. ....
2. <i>Κοιτούρι</i>	7.	12. ....
3. <i>Ἀπάθη</i>	8.	13. ....
4. <i>Παράβολος</i>	9.	14. ....
5. <i>Δέντριες</i>	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου δὲν ἦτο μιᾶς μορφῆς...
διὰ τὰ χωματερά, χωράφια ἦτο πινὸ λαοικτό,...
ἐνῶ διὰ τὰ πετρώδη πινὸ στενὸν.....

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; *Διεσδόν ὀρθογώνιος.*

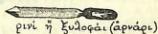
6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἡ σιδηροῦ; *ἐκ ξύλου*

Ἦτο κατασκευασμένη ἐκ ξύλου.....

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

*σκεπάρνι, σκεπαρνια, πριόνι, ἀρίδα, ξυλοφάι,
ξυλοφάι.....*

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Βόες, ἀγελάδες, ἀφειάκοι, ἵπποι.*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ... *Δύο* .....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Ναι* .....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.). ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ *ζεύγος* *ζεύλα* *Οἱ ἴδιοι παλαιότερον καὶ σημερινόν* ΔΟΧΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ....

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ....

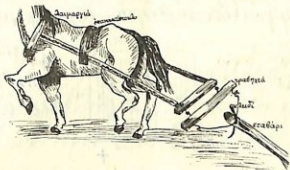
Ὁ ἐν ὑπῆρχε κρίκος τοῦ ἄροτρον προσδένετο εἰς τοὺς ζυγούς μὲ κοτσὸν λουρί ἀπὸ δέρμα βοσείων.

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; .....
.....

Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; .....
.....

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 τήν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποία
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν πόπον σας

..Ο. ἄνδρας, ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) θέτουν τὸν θυγὸν ἐπὶ τῶν βοδιῶν καὶ δέ-
 νουν τὰ σχοινιά τῶν θυγῶν. Ὑστερὰ δένουν μὲ τὰ εἰδικὰ λουρί τῶν
 θυγῶν εἰς τὸ ἀλέτρι.

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....
 θέτουν τὸν θυγὸν ἐπὶ τῶν βοδιῶν καὶ ὕστερὰ δένουν τὰ ἀλέτρι
 ὑπὲρ τῶν θυγῶν μὲ τὴν πρὶν τοῦτο χειρὸν τῆς ἀθροίσεως.....

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).
 Μὲ σχοινί τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς
 τὰ κέρατα τῶν ζώων.....

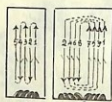
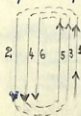
- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένης αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Παλαιότερον ἐγίνετο με αὐλακιὰ κατ'εὐθείαν γραμμὴν.

Εἰς ὅλα καὶ χωράφια (πεδινὰ καὶ ἐπικλινῆ).....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Σήμερον ὀργώνεται τὸ χωράφι περιφερειακῶς ἐξ ἁφ' ἑαυτοῦ

γίνεται εἰς τὰ πολλὰ ἐπικλινῆ θηρὸν γίνεται κατ'εὐθείαν γραμμὴν.

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριές, νταμιές, σιασιές, μεσοράδες κ.λ.π.); .....

Ἐγίνετο καὶ γίνεται ἀκόμη εἰς σποριές.....

Πῶς ἔχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); με αὐλακιάν; .....

Ἡ σποριά ἔχωρίζετο με αὐλακιὰν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον; .....

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

Ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνὶ καθέτως.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ....

Ὑποκρίνεται διὰ τὴν σπορὰν τῶν κηπευτικῶν. ....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά: π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

Ἐξήκαστο ^{καὶ δύνανται} συνήθως δύο ὀργώματα. Τὸ ὀργῶμα καὶ τὸ διβόλισμα. Τὸ ὠρῶται κατὰ ἔξοχον καὶ τὸ δυνάτερον κατὰ ὀκτώβριον. ....

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ τὰ κηπευτικά ἐγίνοντο δύο ὀργώματα ἀνέμεται γίνεται συνήθως τὰς 15 ηὐγαστὸς κατὰ τὸ φθινόπωρον, τὸ δὲ δεύτερον κατὰ φθινόπωρον καὶ αὐτὸ κατὰ τὸ φθινόπωρον κατὰ ἔξοχον. ....

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν. ....

Συνήθως ἐπὶ ἑνὶ ἔτει. ....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; Ἐκαστὴν διὰ τὰ μέγιστα δημητριακὰ καὶ ψυχανθῶν συνήθως

δύο (ἔξοχον καὶ ὀκτώβριον) διὰ τὰ δὲ κηπευτικά τρία (φθινόπωρον, χειμῶνα, ἄνοιξιν)

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι: εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ....

Τὸ δισάκι ἔχει δύο εἰσόδους (αὐτὸν καὶ τὸν ἄλλον). Ἀφ' ἑκαστῆς τῆς εἰσόδου

ἔχει ἑνὸς ὡς καὶ ἑξήκοντα εἰς τὸν ἄλλον. ....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργῶμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδῳ, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδῳ, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ ἐν τῷ ἐν ἄκρῳ τοῦ βουκέντρου.....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .....

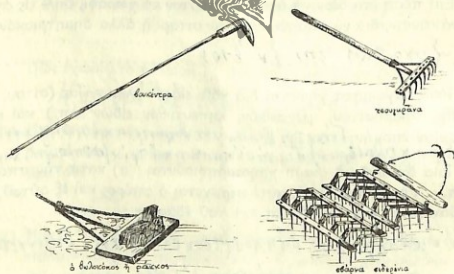
..... Γίνεται σβάρνισμα, ὅχι ὁμοίᾳ πάντοτε.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ γίνεται μετὰ τὴν.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....
κασμάς, σκεπαρχιά, τσάπη διὰ σκάψιμον ἄγρου.
σκεπαρχιά, τσάπη, δίκελος διὰ σκάψιμον κήπου.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργανον καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν

τὸν βοηθῶν ἢ βοηθὸς καὶ τὸν ἄλλο μέλος τῆς σκεπαρχίας. τὸν εἰς τὸ σκάψιμον τῶν γῶν, σκάψιμο τῶν μερῶν τοῦ ἄγρου ποῦ δὲν ἔχουν ἐργασίαν ἢ ἄλλο. ὅταν ἔχουν ἰδιαιτέρας ἐργασίας οἱ βοήθοι οὗτοι.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιερгоοῦντο (ἢ καλλιερгоοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους. *ὄσπρια. ἔσπερσαν καὶ ὀσπερῶν. ἔκα μέρες τὰς κήπου.*

ἡ καλλιέργεια γίνεται μετὰ τρεῖς σπορὰς ὀσπρίων ὡς καὶ δυνατότητος ποτὶ κατὰ τὸ ἔδαφος. ἔα ὀσπρια βρῶνται σὲ μικρὰς γούρνες καὶ 9-10 σπορὰν εἰς ἑκάστην. Λιγούρνη ἀπολείπει πρὸ τῶν 40 ἑκάστη (ἐκάστη).

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιερгоοῦντο (ἢ καλλιερгоοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ....

Γίνεται ἐν αὐτῇ σπορὰ (κρυμνὴ σπορὰ).

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἔσπερνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιές (βραχιές) καὶ ἄλλως. *καὶ πρὸ τοῦ 1920 καὶ σήμερον ἐφυτεύοντο κρυτεύοντα*

εἰς μικρὰς γούρνες, δὲ καὶ τὰ φασόλια.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

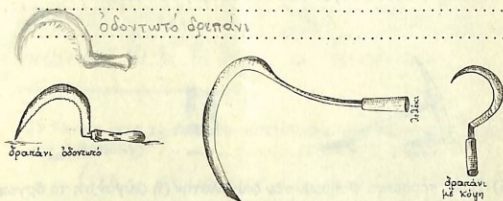
α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

Με' ὀδοντωτὸ δρεπάνι .....

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

.....

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Με δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσεσ) θερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).....

Με' κοσσιές

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν). Ὁμαλὴ .....

.....

.....

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

.....

.....

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) .....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὁσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν, τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.). *Ἦτο παλαιότερον καὶ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας τῶν ρεβιθίων, τῶν ρόβης καὶ τοῦ φακῆς.*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Παλαιότερον ἐθερίζοντο εἰς ὑψὺς ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ὥστε ἐπερίπτεον διὰ τὰ συνηθῶς τῶν περὶ ἐκεῖνον ἀγρῶν ἀνέμων διὰ τὰ ὅσα τῶν σιτῶν τὰ ἔκτα ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο εἰς ὑψὺς 15 περίπου ἑκατ. ἡμέτ. ἔκτα τῶν ἐκείνη ἀνέμων μὲν τῶν χερσὶν 2) Οἱ σταχύες ποὺ ἤμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν αὐτῶν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). .... παλαιάτων.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ..... ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ..... *Οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τίς χερίες.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

Τοποθετοῦνται περὶ τὰς χερίας μαζί (ἀπὸ 6-10 περίπου) ... Αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς αὐτὴν αὐτὴν ... περὶ τὴν κατεύθυνσιν.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

Ημερομίσθια

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἡ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες θερίζουν.

Οὗτε εὐφραίνονται, οὗτε εὐπάρχουν? ἐπαγγελματίαι θερισταί.

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή, εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθεσάτε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λουντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

Ὀχι.

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Ἐδίδετο καὶ δίδεται προσοχή ὥστε ὁ θερισμὸς νὰ ἀρχίσῃ
ἀντίρρητον, ἀντίρρητον ἢ παρασκευάζοντα .....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

Ἐγραψάμεθα εἰς τὴν λεπτομέρην περὶ
γραμμὰς καὶ γενεαλογικοῦ βίου .....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυροὺς ἢ φάσαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι
ἑορταστικόν .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ἢ εἰς τὸν ἥλιον ἢ ὅταν ξηροί,
ἢ οὐκ, ἢ ἐξέλεστο ὅταν θὰ ξηραίνετο .....

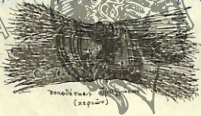
- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τοὺς στάχυν ἔδενε κυρίως ὁ πλοῖος ἀπὸ τοῦς ἀφροὺς...
αὐτὸς ἀλκογιάννης, δίσση. ἢ τερμακία αὐτὴ ἦναι μαυραστὴν.
Εἰς ἀγκαλιὰς μετέφερον τὰ υπόλοιπα μέλη τῶν σπάρ-
των. πέν. κερύφον. τὰ δεμάτια ἔδεναντο μὲ δέματα.
αὐτοὺς ἔκκεμον ἀπὸ τῶν ἰδίων τῶν σπάρτων ὅ. κριθῶν.....

Πρῶτῃ-πρῶτῇ μόλῃς πῆσαντες στὸ χωράφι ἢ πρῶτῃ δουλειᾷ.
αὐτὸ νοικοκύρη ἦταν καὶ ἔπειτα μετὰ τὰ χέρια κάμποσο σπάρ-
για δέματα. Ἀπὸ τὸ ἔβριχε μετὰ τὰ ἄφρονι λίγη ὕδαρ καὶ μόν-
εκέλετο καὶ ἐκ συνεκία ἔκκεμον ἀπὸ τῶν δέματων. διὰ τὸ δέσιμον δὲ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Οἱ στάχυν ἔτοποθετοῦντο
πρὸς τὴν ἰδίαν πατάτῃ
κατ'ὕψος.

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἔτοποθετοῦντο;.....

Αὐτοὺς ἐκέρωναντο τρία-τρία (τριαιεῖς).....
μὲ τὰς στάχυν πρὸς αὐτὴν ἰδίαν κατ'ὕψος.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Σε πρώτους απευθύνει πρὸς τὰ τοιαῦτα γράσσονται
ὡς καὶ ἐν μ.α. ἀποσ. 1-3. τινὲς ἀπὸ πλάτης κατὰ
φειδύριον ἢ ἄλλοις.

- Με δεικτέλι. Αυτό είναι, έχω γεωργικό ξηραδίστο με δύο
μύτες αποχύνει από τα 15 εκ.

dividi

1) Ἐσυνθίξτετο παλαιότερον ἢ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χιμῶνα με ξηρὰ χέρτα (π.χ. σῶνον, τριφύλλι, ῥίκον); Ἐαν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

.....² Όχι με τον ή τον. Μόνο

[illegible]

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σάνος καὶ μέ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κο-
σαν κ.ἄ.). . . . .

(Παραθέσατε και σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

- 17 —

φωτογραφίας) ^ἡχρησιμοποίησιν κυρίως τοῦ δικού σου...
 ὡς τοῦ θῆτος ἐκ ζήλου. μέ. δὲ τοῦ δικού σου. λίγος θυριστός.....

δικού σου

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Μετεφέροντο εἰς τὸ ἀλώνι.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σφρόν;

Υπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως;
 Ο χώρος καλεῖται θεμωνιά. ἡ τοποθέτησις γίνε-
 ται εἰς σφρόν. Δὲν ὑπάρχει καθωρισμένη πρό-
 ὃς τοῦ θεμωνισμοῦ.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ άλώνι; .....

Ὑπῆρχεν ἀλώνι.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; .....

Κατεσκευάζετο εἰς τὰ ἄκρα τοῦ χωρίου καὶ σήμερῃ
 καὶ πάλιν ἐγὼ θά. ὥστε τὰ ἔχον ἄκρα. Ὑπάρχοντες κατε-
 σκιάζον ἀλώνια εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας τῶν.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλὰς οἰκογενεάς, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

*Ἀνήκει εἰς μίαν ἢ καὶ περισσότερας οἰκογενεάς,
ἐὰν ἀνήκει εἰς περισσότερας τότε ἡ χρῆσις του γίνεται με-
σειρά. καὶ ἐξ αὐτῆς Ἀδελφὴ καὶ πρώτη ὠριμένη ἀδελφή, κατεστῆς
ἐν τῇ κ.ο.κ. ὁ χρόνος θὰ περατωθῇ ἀπ' τὸ φύσιμα τοῦ ἀνέμου.*

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; .....

Ἀπὸ ἀρχῆς Ἰουνίου ἕως 15^{ης} Αὐγούστου

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) .....

τὸ ἀλώνι καὶ τὸ χωματάλωνο

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἐτὸς πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων) .....

Ἀπὸ καθαρισμοῦ καὶ ἐπαλείψεως τὸ δάπεδόν του

διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων.

- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

Ὀχι

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Το σόδι εἰσάγεται. τρέφεται. δειμάται. εἰς τὸ κέντρον τοῦ ἄλωνιου.
εἰς σχῆμα σταυροῦ καὶ ἐκ συνεκεία. γύρω τῆ ἐπιόρου. με'...
τοῦ ἐπ' αὐτοῦ. ἀπὸ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ. ἀπὸ τοῦ κέντρου τοῦ ἄλωνιου.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἄλωνισμα τῶν σταχυῶν διὰ τῆς χρησιμοποιο-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχυῶν διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλω-
νιου ὕψιν στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἐρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Τὸ ἄλωνισμα γίνεται διὰ ζῶων βοῶν ἢ ἵππων. οὗτοι ἐν-
ροτ ζυγίζονται. εὐαρεταί. κατασκευάζονται. ἐκ τῆς ἐκείνης. καὶ κλάδων.
("Λυγρῶν") καὶ γυρῶν. " γάβροι. ἢ ἐπὶ τῇ εὐαρεταί. ἐκείνῃ το-
νις εὐαρεταί. ὡς ἐκείνη. ἀπὸ τῆς ἐκείνης. καὶ γυρῶν.....
ζυγίζονται. εὐαρεταί. ἐπὶ τῇ ἐκείνῃ. καὶ γυρῶν.....

β) Πῶς ζεῦνται οἱ βόες, τὰ ἀλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἄλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἄλωνό-
στυλον με' τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειᾶς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἄλωνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἄλωνιου. Τὰ ἄλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἄλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἱχνογραφήματα).....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαπτάται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακὰ μὲ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἤλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

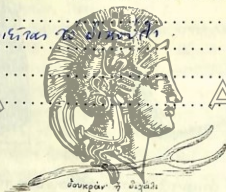
- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

..... Διὰ τὴν ὥραν. ὡρισμένη (ἡμέρα καὶ) ὥρα ἀναρχῆς καὶ
διακοπῆς. Ἀρχίζει συνήθως. ὅταν ὁ ἥλιος ἐξέλθῃ καὶ
ὡς καὶ διακοπῆς. - ἂν δὲ ἐπιθεῖται. - μὲ τὰ βασί-
λεμνα. αὐτὸ ἡμέραν. Κατὰ τὰ ὥρας ταύτας ἡ ἀχυροποίη-
σι πηγίνεται ἐνκοπώτερον. Λόγω τοῦ θερμότητος. ....

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

..... Χρησιμοποιεῖται τὸ δικούλι. ....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
τους στάχυν ; .....

..... Μάλιστα. ....

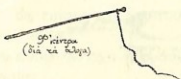
- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). ....

..... Ἦτο ἡ ἀξιάλη. ἢ φ'κέντρα. Αὕτη ἦτο ράβδος
μύκου. ἡ τοῦ περὶ πον. μὲ ἐκ μυτιφόν. καρφίον. ἐπὶ τὰ ἔμπαρσεν
μέρος. ....

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἄλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .....

ἤλυνετο "στρώσεις", ὡς ἐπὶ τὴν πλεονεξία μίαν στρώσει
ἤλωνίζετο καθ' ἡμέραν .....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἄλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

ἡλκίσματα .....

- 17) Ποιοὶ ἄλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἄλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἄλωνορατοὶ καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βόδια ἢ αἰσγα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἄλωνισμὸν .....

Ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με τὰ ζῶα του ζῶα .....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἄλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ὅχι .....

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

"Ὁ κόπανος" κατασκευάζετο ἐκ ξύλου ὡπατάνου ἀσπίδος.

ἔῃχε μῆκος 1 μ. περίπου. τὸ πᾶχος του δὲν ἦτο ὁμοιόμορφον.

Ὁ μῆκος εἶχε πᾶχος 6 εκ. περίπου, ὃ δὲ ὑπόλοιποι 8-9 εκ.

Κόπανος

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου·
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.).....

*Ἐγένετο χρήσις κοπάνου εἰς τὴν φακὴν, τὰ ρεβίθια, τὰ
κουκία, τὰ φασόλια.*

κόπανος στρογγυλός

ξύλο κοπανιστοῦ διὰ τὸ κοπάνισμα
μικροῦ ἀμυροῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; .....

*Ἐγένετο μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας.
Μεγάλοι παραγωγεὶ δὲν ὑπῆρχον.*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

Δὲν ἐγίνετο κοπάνισμα σταχύων.

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωναριστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *το 1955. Δὲν τὴν ἐπρομηθεύθη πρόσωπον ἀλλ' ἐνέμενε τὸ χωρίον ἐκτὸς χωρίου ἐπὶ τὸν ὅρον τῶν χωρίων τοῦ παλαιῦ ἐπὶ τῆς ἀντικειμένης, ἐπὶ ἀνέμεσε, εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν "πατέραν" των λόγων τῆς. Χρήσιμη εἰς τὴν τέρψιν των τῆς θέρψαν ἀλωναριστικῆς.*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες λέγονται "ηλασίνα". Ἡ ηλασίνα σωρεύεται διὰ τοῦ λίκχιμας. μετὰ τὸ θρινάκι, τὸ καρποδοχὴ καὶ τὸ ἐξένιο βινάρι.

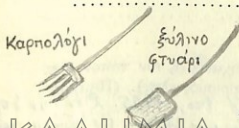
Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ σχηματισθόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα ἱερίμου. Πρὸς ἀρχὴν τοῦ λίχνισμα καρφώνεται τριάνω εἰς τὸν σωρὸν τὸ καρπολόχι.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

Μὲ τὸ καρπολόχι καὶ τὸ ξύλινο φτυάρι.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶς (ἀνέμιζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων λέγονται κόμπια.....

Ταῦτα ἀποχωρίζονται ἀπὸ τοὺς καρποὺς μὲ δερμόστρια.....

Δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῆς χειρὸς φλοιώσιν τοῦ σίτου δὲν συνηθίζεται.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ξεύσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο .....

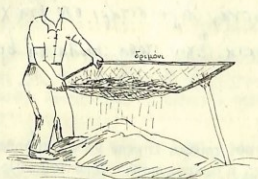
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Μὲ τὸ δερμόνισμα.

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους λωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἡ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

Κοσκινίζεται μετ' ὀφρμόνι. Τοῦτο εἶχαν ἐνὰ μεγάλο κόσκινον
 μέ ἐδοκίμασεν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὁπλῆς. εἰς τὸ ἐν ἄκρῳ ἔχει
 μίαν λαβὴν (θελιδίον) ἐντὸς τῆς ὁποίας περνοῦν τὸ κερποδόν.
 Ἀπὸ τῶ ἄλλο ἄκρου κρατᾷ ὁ γεωργὸς καὶ κινῶντας το πέριτι ὁ
 καρπὸς καὶ παρέρχεται τὰ κόμηνια.

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ;
 Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυ-
 ρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται
 κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος
 (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμός
 τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; .....

Ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν μετ' ὀφρμόνι φτυάρι.

Ὁ σωρὸς κορυφίζεται ἐπὶ τοῦ ἄκρου χαράσσεται μετ' ὀφρμόνι.

σταυρὸς καὶ ἐμπηγνύεται εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ φτυαρίου.

Ἀκολουθεῖ ὁ γεωργὸς κἀκεῖ τοῦ σταυροῦ τὸν ἄκρον. "Νὰ τὸ φάμε
 μέ χυλὸν ἀνταρμένον νῆρας. ὁ Μεγαλλοέκαρος μὲ τὸ ἴδιον κάσεν καὶ
 πρὸ ἄλλο μὲν τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.

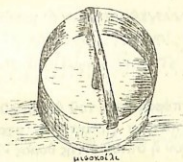
- 8) Ἀλλὰ εἴθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.)
 εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

Μερίκοι ἐπαιρταν λίγο σιτᾶρι ἐπὶ ἑνὰ χάρτινον καὶ ἔλκε-
 γαν. "Ὁεα ἀπνευρία. ἔχω γόεα. καλὰ γὰ ἔβρα. v.....

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως
 εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια.
 Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο
 ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ
 δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Ἐπρεπε γὰρ κατεβάλλω ἢ δεκάτη. Ἦρχετο δὲ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι καὶ ἄρσος ἡμέτερα τῶν οἴων μετὰ τὸ "κουβέλι" (δοχεῖον ἐξ ἰλίου χωρητικότητος 1.10. ὀκάδων). ἔπιφαινε ἡ κελεύθω 1. τὰν δεκάτην.....

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημοτριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

Κατεβάλλοντο καὶ παπαδιάτικο καὶ ἀγροφυλακιάτικο, καὶ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημοτριακῶν ἦτο καὶ "κουβέλι". .....

3) Ποῦ ἀππεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνθηκὰς) .....

Ἀππεθηκεύετο ὁ καρπὸς ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ κατὰ τὴν οἰκίαν εἰς καὶ "ἀμφορία" (μεγάλαι ἐξ ἰλίου δοχεῖα). .....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀππεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρόν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; .....

Ὁ ἄκνυρεν ἀποκρίσας εἰς ἄκνυρεν ἔσπερς ἀρίστη
ηγεῖται καὶ οἰκίαι σου.....

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεταί) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τούτων καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἁλώνισμα ; ....

..... Μετὰ τὸ ἁλώνισμα.....
.....
.....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρας 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

..... Εἰς Ἀποκριές καὶ τὸ Πάσχα.....
.....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

Ὁ ἑσπέρας. ὡρὰ Ἀπόκριν. εἰς τὰ κτήματα....
Ὁ Πάσχα, κατὰ τὴν ὥραν πένθ. παπὰς ἔβγαλε.
μέτρησεν ἀνάστασιν, ἡνάστα. φωτιά. εἰς τὰ ὑψηλὰ.
μέρος τοῦ χωριοῦ.

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

..... *Φανός* .....

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ....

..... *Παιδιά* .....

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ; .....

Ἐὰν μαζεύουν ἀπὸ τὸ δάσος τὰ παιδιά.

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Τὰ συγκεντρώνουν σὺν τῇ θυρωρικῇ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχαια, ᾠσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα .....

*Ὡς ἡ πόλις κρεῖν λέγουσι : ὁμοῦ καί γινεται τὰ ξύλα. ἔπειτα καὶ
καοῦν καὶ τὰ διάφορα ἐπιβλαβεῖ ἔντομα καὶ ζωνύφια ποῦ
εἶναι ἐπὶ τοῦ πυρὸς καὶ ἐπὶ τῶν σπαραγμῶν (γυῖα, κοριοί,
σκουλήκη καὶ κατὰ τὴν ἀνάγκην κ.λ.π.) .....*

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

Ὅτι περὶ τὸν χορὸν καὶ πηδήματα, οὕτως

γίνεται.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγίδος κλπ.) ....

Ἦντοτε ἄλλο ἐκτός ἡνὶ ἑξῆς

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

Ἰούδα

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΛ, Έρωτ. Θεωρ. II 101 / 1970

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

τοῦ γεωργικοῦ βίου ἀπὸ τῆς προετοιμα-
σίας διὰ τὴν σποράν τῶν δημητριακῶν
μέχρι τοῦ ἀλwikεμοῦ καὶ τῆς ἀποθηκώ-
σεως αὐτῶν

ΥΠΟ

ΠΑΠΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΜΠΡΟΥ

Διδάσκοντος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ Ζωολογίας Πειραιῶς
τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Πειραιῶς,
Ἑκπαιδευτικῆς Περιφέρειας Μουσουλίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

α) Τό ὄργωμα:

Τό ὄργωμα γίνεται κυρίως τῷ φθινόπωρο.

Τό φθινόπωρο εἶναι ἡ γεωσχή τοῦ κόπου καί τοῦ μόσθου. Εἶναι ἡ γεωσχή τῆς γεωσίδος καί τῆς προσημνησίγιά μιὰ πλυνεία σοδειά πού θά γεμίση "α' ἀμπάρια" μέ καρῶ καί αἱ καρδιές μέ γαρά.

Μέ τῷ πρῶτῳ ἀκόμα γιγιάλῃ τοῦ φθινοπώρου οἱ γεωργοί ἀρχίζουν νά ἐτοιμάζωνται. Ἄλλοι σπέρνουν τῷ ἀλάτῃ τους — μέχρι τῷ 1930 σπέρνουν τῷ ζύδιου, ἀπό τότε κι ὑπερὰ τῷ σιδηροῦν — ἄλλοι πηγαινουν στό "γύστο" τῷ ὑνί γιά νά τῷ βάλλῃ "προσημύτη". Ἀπό γύστο γεώσης θά πᾶν νά γτειάζουν καί τ' ἄλλα γεωργικά τους εργαλεία. Τῶν καρμῶ, τῷ οἰκέλι καί τῇ σκεπαρτιά. Τὴν καλά ἀρχότερα κατά τῷ 1946.

— "Θέλω νά μ' τὰ φκιάνῃ καλά μάστορα.

Νά τὰ βάλλῃ καί τοῖλίκι, νά μήν γυρᾶν μπροστά".

— "Θά στα σταίζω ἰὼν γὰρ κόβουν πέτρις", ἀπατά
ὁ εἰδηρορχός.

"Ἄλλοι διορθώνουν τὸ ψυχὸ καὶ (καί) τὴ σάρκα
— τὴν ζύδινη μέχρι τὸ 1940 περίπου, τὴν σιδερέ-
νια ἀρχότερα. Ἄλλοι σταίανον εἰς ψωλεις. φτει-
άνουν πολλὰς ψωλεις, ἰδίως κρασίσι γὰρ γὰ
μὴ σπαῖον εὐκολα. "Θά στατφεύουν" καὶ βόδια
μόλις καὶ γέροντες, ὅσο γὰρ στρώσουν γιὰ τὸ ζέμα-
σαν ἀπ' τὴν ἀνζή ὡς τώρα. Ἐπειτα εἰν' κι
καὶ χωράφια γιὰ, δὲν εἰν' ὄργωματα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ
ἀλλ' ὅλοι ὅμως εἰς γυμνάσια εἰσὶν ἐκκλησιαστικὰ
μένει ἡ πίστις ἀπὸ τῶν Ἀγγλῶν δημιουργοῦν, τὸν
Θεόν. "Ὅ, γὰρ καὶ κάνουμε μεῖς, ἀμα δέ
θέλει οὐ θεὸς τίποντις δὲ γίνεται". Γι' αὐτὸ
ἔχουν καθιερώσει τὴν πρό τῆς 26^{ης} Οὐκτω-
βρίου Κυριακὴν, ὡς ἡμέραν ἀγιασμοῦ τῶν
σπόρων.

Τὴν ἡμέρα αὕτη καθὲ νοικοκυρὰ παίρνει
λίγα ἀπ' ὅλα στα "σπορίματα" καὶ τὰ σπυκαίνει
ἐπὶ τὴν περικηλοῖα. Μετὰ τὸ τέλος τῆς θείας Λειτουργ-

γιας ὁ παπᾶς κἀντι τοῦ ἀγιασμοῦ. Ὅλοι μὲ κατὰ-
 νύξη παρακολουθεῖν. Μόλις τελειώσῃ ὁ παπᾶς
 καὶ δώσῃ τὴν εὐχὴν τοῦ, παίρνουν τὰ ἑμπορίσματα.
 Ἐν δίδονται ἑώρα καθε μιὰ καὶ τίς δικίς
 τῆς εὐχῆς νοερά. "Νὰ δώσ' οὐ θεὸς νὰ χιμῖς'
 τ' ἀμπάρι ". " Βλέπε θε μου νὰ πληθύνουν " κἂ.
 Ὑποτα καθε μιὰ πηγαίνει στό σπίτι τῆς. Ἐκεῖ
 τὰ βάψῃ στό στόμα καθαρό μέρος νὰ μὴ σκοτιστοῦν
 καὶ νὰ μὴ τ' ἀγγρίζουν " μολιμὴν χέρια " μέχρι
 νὰ πᾶν γιὰ σπορά.

ΑΚΑΦΗΜΙΑ ΑΦΗΜΕΝ
 Ζητῶν ἑώρα εἶναι ἑστῆμα, σὲ καθε εὐχὴ
 αὐτοὶ εἴποτε ἄλλο δὲν ἀνοῖς παρὰ " Πότε θὰ
 βρέξ', ὡρὲ παιδιὰ, νὰ πιροιάσῃ, νὰ πᾶ νὰ
 ὀρχώσονται ". Ἀρχεῖ νὰ βρέξ' οὐ θεός, μεγάλ' ἢ
 χάρτ " Δέξῃ ἄλλος. " Ὅλα θά γίνουν, ζέρ' οὐ
 θεός ".

Ἐπὶ αἴλου ἀρχισε νὰ βρέχῃ κι ἡ γῆ νὰ
 μαλακώτῃ. Ἑώρα ἀχωνιστοῦν πότε νὰ " κρατῇ "
 γιὰ νὰ ριχτοῦν στό ὄργωμα. Δέξις μέρει ἡ
 βροχὴ σταματᾷ.

— Γυναίκα, ἡ βροχή κράτει. Ταχιά εἶναι γιὰ
 δλῆα, πρῶτα οὐ θίδι, λέχει ὁ νοικοκύρης.

— Ὑστερα φέχει καὶ κόνη ἄλλῃ μιά γερωμένη-
 οι τῶν περκαλίων σου. Κι ἄρῃ βεβαιωθῇ ὅτι ὅλα
 πλέον εἶναι "ἐν τάξει" καὶ συγκεντρώνῃ στὴν
 ἀντὴ τοῦ σπιτιοῦ σου.

Βραδύαφῃ. Ἡ νοικοκυρά πηγαίνει ἐρχεται. θέλει
 νὰ κόνη ὅτι ἀναγκαῖες δουλιές ἔχει.

— Ἄντρα, νὰ ταῖς καὶ βέβαια καὶ τὸ μπλὰρ κα-
 λά. Μὴν ἀστοχίης.

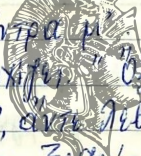
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ
 ΑΘΗΝΩΝ

— Νὰ γιναίκα, δὲν ἀστοχίης.
 Δέ λίγο ἐρῶνι καὶ ἄρῃ κάθῃσιν αἱν πρεσβυχή
 σου κοιμῶνται γερῶνι γιὰ νὰ ζωντήσουν νύχτα
 νὰ στοιμαστούν καὶ νὰ ζεκιτήσουν.

Μέ τὸ πρῶτο λάλημα τῶν σπεινῶν, τὸ ἀλάν-
 θαστο αὐτὸ ζωντητῆρι τῶν χωρικῶν, ὅλα εἶναι
 σὺ ὡδὶ. Ὁ νοικοκύρης ταῖς καὶ ἴσα σου καὶ
 ἡ νοικοκυρά ἐτοιμάζει τὸ φαγητό τῆς ἡμέρας.
 Κι γερῶ ἡ κόρη εἶναι νύχτα ζεκιτῶν. Φορτώ-
 νον "καὶ γυμνασία" σὺ μολδρι καὶ ὅλα τ'

Άλλα πράγματα, παίρνουν τό ψευδί και ξε-
κινούν. Μι' εα' χαράματα θβαίνον. Ξεθορτώ-
νον. Αμέως ύστερα γυρίζουν τό άλλοτρι αρός
την Ανατολή, φέρουν τα βόδια στη θέσι τους
και βάβον θεάνω τό ψυό. Δένουν εις ψωλεις
μι' εα' εχεινια' και τό άλλοτρι στο ψυό μι' εα'
λουρί. Ο νοικοκύρης κάνει τό σταυρό του.

- Άντε, γυαίκα, καλή αρχή, καλό βράδυ και
καλό τίλει.

- Ου θιός τά δύο' άντρα μι'
ΑΙ ΑΔΕΛΦΙΑ ΑΡΧΙΣΤΗ " Οζον καρά μι',
και τό άρωμα αρχίσει. " Οζον καρά μι',
μέσα κοκκίνη μι', άντε λεβέντισ μι' ».
Φθάνει τό μεσημέρι. Ξεγύουν τό ψευδί και
τό δίκουν γά φάν. "Υστερα κάθονται κι αυτοί
σταυρωσάδι. Κάνουν την προσοχή τους, τρώνε
και ζεστα' προσοχή. Πετίζουν τα ψωα, τα
ψών κι αρχίζει νάβη ή δουλειά. Τό βράδυ
μι' εα' κτύωμα της χαμωδνας για' εσπερινό
ή τερχαία σταματά. Σταυρωσονται και
εσπεριάζονται για' τό γυρισμό. Την άλλη μέρα

6

ωάδι τὰ ῥόδια. ἔτσι τὸ ὑγρὸ ἀντακινῶνται σιγά-
σιγά καὶ μὴ κατὰ τὸ χωράφι μαῦρο. Γίνεται τὸ
πρῶτο ὄρυγμα γιὰ τὰ τὸ διαδεχτὴ τὸ δεύτερο
ὑστερα ἀπὸ ἓνα μῆνα περίπου, "καὶ τοῦ ἔδι-
τρέποντος".

Ἔωρα τὸ χωράφι εἶναι πλέον ἔτοιμο γιὰ σπορά.

β) Ἡ σπορά

Αἰσθάνου ἢ μὴ καρτάς, νερό καὶ τὰ χωράφια ἔ-
λαφρώσουν " ὅλοι οἱ γέωργοι μὲ τὸ πρῶτο λάδη-
μα αὐτὸ πετεινοὺς εὐρίσκονται στὸ πόδι.

Ἡ νοικοκυρὰ παίρνει τὸν ἀχρασμένο σπόρο ἀ-
πὸ τὸ καθαρό μέρος πού τὸν εἶχε καὶ τὸν ἀνα-
κατεῖ μὲ τὸ ἄλλο σιτάρι πού εἶχαν κρατήσει
γιὰ σπόρο. Παιδιά ἀνακατεῖναι τὸν σπόρο καὶ
μέ σκόνη βορέσιου γιὰ νὰ μὴ προσβληθεῖ τὸ
φυτὸ ἀπὸ εὐαλό. Σήμερα τὸν ἀνακατεῖναι μὲ
σαυδοπίττα. Ὑστερα τὸν φορτώνουν στὸ μινθάρι,

κρεμόν τή "βιασέδα" (ζυήνο δοχίο νερό),
βάβουν κι ὅ,τι ἄλλα πράγματα ἔχουν, τροφή ζω-
ων κ.λ.π. παίρνουν τό ζευγάρι, τὰ ζυγάδιτρα καί
τῇ σβάρνα καί ζευκνούν.

Διόχωραρι ωγαίνον μόνο ὅσοι θά περνασθουν
ὅλη τῇ ἡμέρᾳ. ἔαν καὶς σιτινικός πρόκειται
νά γυρίσῃ ὡρὶν τό ὅρδον, δέν τὸν τσοτρεῶνι ἢ
νοτιοκωρά. Ὅσοι θά ὦν πρέπει νά γυρίσουν
ὅλοι μαζί. Τό ἔχουν δέ καὶ τὰ γυρίσῃ κάωσι
στά μισά τῇ ὡρώτῃ ἡμέρᾳ τῇ σωρᾷ. φο-
βούνται ὡς ἡ σωρᾷ δέ θά ὦν καλὴ, αὐτὸ
θά μένῃ στὴ μέση γατὶ θά συμβῇ κάωσι κα-
κῶ.

Μέ τό γλυνιοχάραμα φθάνουν. Ξεφορτώνουν
κι ἀμείων ζέουν. Βάβουν τό ζυγό στά βόδια
καί ὡς ὅσον δένουν τῇ σβάρνα. Ὁ γεωργός αἰρᾷ
τὸν "αρουβᾶ" μέ τό σῶρο καί τὸν σταυρώνει
τρεῖς φορές λέγοντας: "Καλὴ ἀρχὴ καί καλὸ
τέλος. Καλὴ σωρᾷ. Βλέγα Χριστέ τοὺς κόπους
μας." Ὅσα σπυριά, τόσα καλά νά πάρωμε.

6

Ύψαιτα κλέει τον σταυρό του κι αρχίζει να
σπέρνει το χωράφι. Μόλις τελειώσει τον σπαρ-
μό παίρνει το ψευδάρη και σβαρνίζει καλά
όλο το χωράφι ώστε να γιδοχωματίσει και να
σηκωστούη καλά ο σωρός.

δημιώσεις: Μετά το 1950, που άρχισε το πρώτον
ή Χρυσόν των Χρητικών Διασποράτων, όργανός
από της σωρός ρίχνει στα ώσταχτά με τα χέρια
το λίπασμα κι έωιτα σπέρνει.

Το μεσημέρι θα κλείσουν τα γάνε. Η νοικοκυρά
βρίθει τα φάρμακα που νύχτα είχε σκομμάσει και
τα βάζει στη μέση. Κάθεται σταυρωθεί και
κάνουν την προσευχή τους. Σαντά εχέει: "Άντε
καλό καρπό, καλή σοδειά. Κι άω το καινούργιο
στιάρι γυρά ". Πάλι στο τέλος το σταυρό τους
και σηκώνονται. Η ίδια δουλειά ξεκινάει.
Τα βόδια τραβώντας την σβάρνα άγρομαχούν.
Ο ψευδοάτης θέλοντας να τα ποτακίσην όλο
και τα συνάγει: "Άντε και τελειώνουμε ". Κι
αντά δέξ και καταλαβαίνουν όλο και ωριμο-

βράζουν στον "αίτη" (κατσαρόλα) ή στο "τσουκάλι".
 Λίγα απ' όλα τα δημητριακά για να εύχρηστον να
 βουτυρώσουν οι καρποί ετήρη και να φτυρώσουν.

"Νά βουτυρώσουν κι να θιρεύουν. Νά γιμίσ'
 το χωράφι". "Όπως βουτυρώνουν στ' φωτιά να
 βουτυρώσουν και στ' η'". "Όπως γιμίσ' το
 τσουκάλι, γά γιμίσ' κι ού τώσους".

Η σπορά λοιπόν τελειώνει. Τώρα πλέον οι γε-
 ωργοί θά παρακολουθούν τα όργανά τους, αώς
 προχωρεί το φύτευμα και το μέγαθωμα των
 φυτών. Βέβαια θά παρακολουθούν και τον και-
 ρό και θά συμφωνούν με τις προδεία θά έχουν.
 Οι αεραλλαγές του καιρού θά φέρονται και στίς
 γυψές των γεωργών γεωαλλαγές. Η αγωνία και
 το ενδιαφέρον των δι' θά σταματήσει μέχρι την
 τεωοχή του θερισμού.

8) Ο Θερισμός :

11

Μέ πόνη άγρωιά και λαχτάρα περιμένουν οι
γεωργοί τον Ιούνιο! Ο Ιούνιος είναι ο μήνας
του θερισμού. Ο νοικοκύρης όλο και συχαινοέρ-
χεται στα στάρια του. Όλο και κοιτάζει τον ου-
ρανό θέλοντας να μαντεύσει αν θα βρέξει ή όχι.

Γιατί του είναι γνωστές οι υψότερες βροχές που
πέφτουν κατά το καλοκαίρι. Πόδες και ώδες
φορές δεν έχει δει να άφαιγεται μέσα σε
λίγα λεπτά τον ώρα το έργο του από
τις μαύρες του καλοκαιριού!

— Άντε, γυναίκα, καλό φαίνεται ο καιρός.
Άρριο ωρέωσι ν' αρχίσουμε θερό.

— Ναι, άντρα μ' ωρνάει ού καιρός. Ας είνι
για κασιό. Πρέπει να σμαζέγουμε τον λειό μας.

Η γυναίκα είναι τρεμένη που θα καπνάει τα
δρεπάνια, θα τα ξεκοτίση και θα τα έχη έτοι-
μα.

— Χαχιά, άντρα μ' είνι λιγότερα κι ωρέωσι

νά κάνουν διπτέ (ἀρχή).

Μόρον Δευτέρα, Τετάρτη ἢ Παρασκευή πρέπει
νά κάνουν τὴν ἀρχή. θεωροῦν εἰς ἡμέρες
αὐτὲς ὡς γούρκες - καλές.

Ἡ εἰς τὴν ἄλγη μέρα ὁ ἐπιτονοικοκύρης θά
πάη καὶ θά κόψη μιὰ χεριά σιτάρι. θά προ-
συχνηθῇ καὶ ὡδή, σὺ θεό, δώσῃ καὶ σὺ ὄρω-
μα καὶ σὺ σωρά, νά εὖν βοηθήσῃ νά τό θερί-
σῃ καλὰ καὶ νά ὦν καλὰ ὅλῃς αὐτὲς οἱ μέ-
ρες, ὥσπου νά τό ἔλῃσι. "Ἄντε καλὴ ἀρχή
καὶ καλὸ τέλος. ὁ θεὸς βοηθῇ."

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Τὴν ἄλγη μέρα ὅλῃ οἱ σιτατικοὶ μέ τὸ σιτά-
ριον τοῦ ἀγρίου βρίσκονται σὺ ὡδή. δώσῃ
ἡ ἀρχή. Ἐάν ἡ γαμηλιά τοῦ ἐπιτονοικοκύρη
δὲν ἀρκεῖ γιὰ τὰ θερίσι τὰ σιτάρια του, τότε
ὡάρεν καὶ ἄλλες γυναῖκες γιὰ νά εὖν βοηθή-
σουν καὶ ὅταν τελειώσουν τὰ σιτάρια του θά βοη-
θήσου νά τελειώσουν καὶ ἑκείνων.

Ἡ εἰς ἑωτὰ-ἑωτὰ, γένιὰ-γένια, γενιῶν
ἀροτον ἀκόρη γλυκοχαράζει γιὰ τὰ χωράρια.

Στο δρόμο, ἄν και εἶναι ἡρόδη πρωί, τίωστε
 δὲν τοὺς ἐμωσίδει γὰρ τὰ μὴ ἀρχίσουν τὰ τρα-
 γούδια. Γέλια, τραγούδια καὶ χαρούμενες φωνές
 ἀντηχοῦν σὲ ὅλο τὸ διάστημα. Προχωροῦν, ὅλο
 καὶ ὠροχωροῦν. Τὰ σταῖρια τοὺς περικυκλῶν
 μετώμενα καὶ κατὰξανθα.

Ἀπρὸς τὰ ἀνηγνόντων οἱ αὐτοὶ νέσι σὺνδωτας
 καὶ αἰψόφοντας. Παραπῶς οἱ γυναῖκες μὲ τὰ
 δρεπάκια σὺν ὤρω καὶ ὠσω-ὠσω ἔρχεται
 ὁ νοικοκύρης μὲ τὸ μωλὶ φεγγαριό μὲ
 νερό καὶ τὴν ἡλια φεγγαριό. Δὲ ἴσως φεγγαριό.
 Ζεγορτύνουν, κρεμοῦν τὴν ἐπιστῆλην ἐπὶ δέντρο.
 Κάθουν τὸ σταυρὸ τοῦ πῦρ ὅλο ἔχοντας:

— Ἄντε καλὴ βδομά νῆχης μωλὶ φεγγαριό.

— Ἐχαρισῶ, ἐχαρισῶ, καλὸ τίλος. Ὁ Θεὸς βοή-
 θει. Δοξαριό μὲ νῆχης τὸ ὄνομα σου.

τὴν ἀρχίσουν. Χρᾶ-χρῶ, ἡκούχονται τὰ
 δρεπάκια αὐτῶν θεωριζόμεν. Οἱ γυναῖκες χαρού-
 μενες καὶ γρήγορες μὲ αἰς τοῖς σταῖρια περὶ-
 ἄλλο γὰρ τὰ ἀρογυλίσκωνται καὶ αἱ παντέραι

14

ἀχτίδες τοῦ καθολοκαρδιακοῦ ἡλίου. Ὁ
τραχυνὸς ὄρεως καὶ τοῦ δέν σταματᾷ. Ἀν-
τιχεῖ ἐπὶ θαλάσσια καὶ εἰς ριματιές.

Παραθέτομε κατωτέρω δύο τραχυνόδια τοῦ
θεριουῦ.

" Πάϊρνω εὐ δερπανάκι μου καὶ πῶν γὰ μάσω εὐάνα.

Χεῖρες, χεῖρες γὰ μάσσω καὶ εὐ ματτήλ' εὐά δένω.

Ἄλλοι τὰ λέγε δότανα καὶ ἄλλοι τὰ λέχουν μάγια.

Μαῖφι γὰρ ταν δότανα, μαῖφι γὰρ ταν μάγια.

Νὰ μάσσω αἱς ἔμορφε γὰρ ἀρχῶνται ὅδες

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

" Ἐνερ' ὁ ἡλῖος ἔνερε πᾶσις γὰ βασιλεύει
καὶ ὁ Γιάνης μένι μαναχός καὶ μαναχός θερίζει.

Σκύβη γὰ βράχη δέματα, καὶ γῆς δάκρυα χερσίζει.

Καὶ ὁ ἡλῖος τὸν θερύνει καὶ ὁ ἡλῖος τὸν φωτίζει.

Ὁ ἔχει Γιάνη μ' καὶ πλάγεται, ὁ ἔχει καὶ ἀναστρέφει

Γεις - - - ἵ.

Ἄλλα καὶ ἂν τοῦ τραχυνόδι σταματήσει, θ' ἀρχί-

15
δου ἔ' ἡνέκατα κι οἱ ἱστορίες σου τούς κα-
νουν ἔλουν νά ξεποδύ στα γέλια κι ἔτσι ἡ
φερρασία νά ποχωρή χωρίς νά γίνεσαι τόσο
αποθνή ή κούρασι.

— Άντε, Βασίλω, καί τό φαχαρε.

— Τί νά σε κάρ' ή Βασιλικούδα, εἶνε μικρή
ἡ κόμα.

— Για αἴρα ὅμως πόσον θιρίχ', σά νάνι
αερατή.

Κι γένω ὁ θειομὸς συνεχίζεται, ὁ ἡλιος ἔχει
ἀκαταμάχητος ἀπὸ τῆς ἀντιθέσεως τοῦ ἡλίου
ρι κατωᾶ κατάρωαλα, γένω ὁ ἰσώτας ἀ-
λακύνει σά πορόνωά σου.

Δέν ἔχει φθάσει ἡ κόμα γιόμα καί γά ή
ποικικυρά, ή γυναικά σου γέωρχου, ἔρχεται.

ἔρχεται μέ σόν τρουβᾶ καί σὴν κατσαρόλα
φέρουτας φαγητό γιά τούς θειοτάδες. Τό κρε-
μα σόν ἴομο καί ρίχνεται κι αὐτή στή
θουλήα.

Ὅλοι θειρίζουν, γέλουν, τραγουδοῦν. Ὅμως κρέασι

νά σταματίσουν για λίγο το θέρισμα και νά δέ-
σουν δύο θέρια γιατι μωρή μέ ένα καύσιμο
φύσημα του ανέμου νά επιρροήση τ'ς τόσο ώραία
και ωρός τ'ητ' ἴδια πάντα κατέβητοι παροθέτημέ-
νες χερσές. Ὁ νοικοκύρης ἐτοιμάζει τὰ "δερμα-
τικά" καὶ γὰρ φυτὰ σταριού, τὰ ὅποια ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἀ-
κόρη εἶχε ζερριζώσει καὶ εἶχε ραγίσει μὲ νερό
για νά μουκέγουν.

Παίρνουν τώρα χερσές καὶ τ'ς βάθουν στὰ "δερμα-
τικά" μὲ τὰ βότρυς ἀπὸ τ'ητ' ἴδια πάντα κατέ-
βητοι. Ὁ νοικοκύρης καὶ αἰὲν δένει καὶ βάφει
τὰ δερμάτια ἐρίχ-ἐρίχ (ἐρισιές). Ὡς ὥρα το βέλ-
μα! Φθάνει ὅμως τὸ μεσημέρι. Ὡρα εἶναι
νά ζεκουραστοὺν λίγο καὶ νά φαγε.

Κάτω ἀπὸ τὸν ἴσιον αὐτῆς βαλκανοειδῆς ὄλης
καθισμένοι στὰνροσάδι θά κήτουν τὸ σταυρό-
πουν καὶ θ' ἀρχίσουν. Ὡς μὲ ὅρεξι, τὸ φαγε-
τό πουν γενῶ σ' ὅλῳ τὰ πρὸς πωσα δάμωσι μὲ
ἀκένεφραστη χαρά.

Ἡ ἴδια φερχαία συνεχίζεται καὶ ὡς μετὰ

τὸ χαρμό. Δουλῖα, δουλῖα, δουλῖα.

Τὸ δούλιόν θά ζανταρε. Θά κατίσουν ἀλλήλοις
τὰ ζικουραστοῦν καὶ ζανὰ ἀρραεῖα μέχρι τοῦ
κτύουμα τῆς καμάδας γιὰ δωερίν. Τότε κα-
νουν τὴν ὠροσική σου, ἀφήνουν τὰ δρεωδία
κἄτω ἀπὸ τὰ δερμάτια, παίρνουν τὰ ὠράγματα
σου καὶ χυρίζουν στὰ δούλια τους χαρούμενοι
γιὰ τὰ συνεχίζου μετὰ ζηριέριμα τὴν ἰδιαίτε-
ρα εἰς μέχρι πού τὰ τελειώσῃς ὁ Θεριομός.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δ) ὁ ἀλωτισμός:

Ἐάν τελειώσῃ ὁ Θεριομός ὁ χειρὸς δέν σταμα-
τεῖ. Οἱ κόποι καὶ οἱ μόχθοι σου γιὰ τὸ γυμνῶ-
μα δέν ἔλουν τελειώσει. Πρῶτον τώρα τὰ
κουβατήσιον τὰ δερμάτια καὶ τὰ τ' ἀλωτισή-
ν. Ἔτσι μετὰ γλυκοχαράματα ζικουρὸν πάλι
ἔλεις γιὰ τὰ χωράκια. Τώρα ὅμως ὄχι μετὰ
δρεωδία οἱ γυναῖκες ἀλλὰ μετὰ εἰς ἀρχιεῖς καὶ

οἱ ἄνδρες μέγα μουλάρια οὐ εἶναι μόνον τοὺς
ἔχοντες τοσοῦτην ἐνερματία καὶ παλάτια γὰρ
καὶ μὴ ἐρώσιν τὸ βουάρι. Φθάνοντας εἰς τὰ λιμένα
οἱ γυναῖκες σφώνουν τὴν ἐριχιά. Βάβουν ἑκάστη
ἐρία - τεύερα δεμάτια, καὶ "Ξαλιμύκων" καὶ
ξενιτῶν. Οἱ ἄνδρες φορτύνουν τὰ μουλάρια. Δὲ
λίγο φθάνουν εἰς ἄλωνα. Ἔκει ὅμως δὲ θά σ'
ἀφύδουν "κυόρτια", ἀλλὰ θὰ τὰ κύνουν θη-
μωνέες κοντά εἰς ἄλωνα.

Τοσοῦτον εἶναι ἀρχὴ τεύερα δεμάτια κάτω
εἰς σκάφια σταυροῦ. Ἔπειτα μὲ τὴν ἐριχιά καὶ πο-
τικὰ τοσοῦτον καὶ τὰ ἄλλα δεμάτια βάβοντας
τὸ ἕνα δίπλα εἰς ἄλλο κυκλικὰ. Ἔτσι γίνεται
ἡ θημωρία ἕνας ἐκτετατοῦ ὅγκου ἀπὸ δεμάτια.
φτεάνουν ἔτσι μία ἢ δύο ἢ καὶ περισσότερες
θημωνέες. Δὲν ἀλλοιώνουν ἀρχίζοντες καὶ σταμα-
τῶντες εἰς ἄλωνα. Πῶς ὅμως θὰ γίνη αὐτό κα-
τάλληλον γὰρ ἀλωνισμό; Νά. Πρῶτα πρέπει
να ζυσθῇ καλὰ μέ τὸ βουάρι καὶ ἔπειτα ἡ
ροικοκυρά καὶ τὸ ἀλλεῖμα μὲ "βουτιές" (κο-

πριά ἁπὸ βοοειδῆ). Ὅταν ζυρωθῇ θά εἶναι πλέ-
ον ἔτοιμο γιὰ τὸν ἀλυνισμό.

Διημερίζουν τότε ἐπὶ μέσῃ τοῦ ἀλυνισμοῦ μέδε-
μάτια καὶ στήρια τοῦ σταυροῦ καὶ ὑστερὰ πυκλυνά
εὐρύτων ὅλο καὶ ἁλῶν. Ἔπειτα, καὶ ἀπὸ τῆς
καὶ βόδια, εἶναι τεκνῶν σου θά τὸ ἀλυνίσου. Ὁ
γεωργός θά γένη καὶ γῶν καὶ οἶσω θά δέσῃ καὶ
ζύνῃ οὐράν. Κάττι καὶ σταυρὸς σου. Ἀπὸ τότε
σοὶ θά γέσταῃ ἡ μέρα ὡς καὶ νύκτα ὁ ἥλιος
μαροστά καὶ βόδια καὶ οἶσω ὁ γεωργός μετ' αὐ-
τοῦ καὶ τὸν σου βλάβει καὶ ἀπὸ τῆς ἀλυνισμοῦ
σοὶ μετ' αὐτῶν μάτια γυρίζουν ὀρθοπαγῆς
καὶ ἀρίθοντες καὶ ὀλόζαντα ἐτάχνα. Ἡ γυναῖκα
γυρίζει καὶ οὐ καὶ τὸ δίκαιόν σου καὶ τὸ καρπο-
λόρι καὶ ἐτάχνα.

Ὅταν βεβαιωθῶν ὅτι τ' ἄχνη ἔχει γίνῃ γῶν
καὶ τὸν καρποφόριον. Μαροστά ὁ νοικοκύρης
μετ' αὐτοῦ καρπολόρι γυρίζει καὶ ἄχνη καὶ οἶσω ἡ γυ-
ναῖκα σου μετ' αὐτοῦ ζύνῃ γῶν πετὰ τὸν καρπὸν
ἐπὶ τὸν ἄχνη ὥστε μετ' αὐτῶν καὶ γένηται

τά "τύματα" σου τυχόν θά ἔχη ἀπόρη.

Δέ διὰ τό ἀδύναμα καλῶνται. Ζεχνόνται τὰ
βόδια, κάταν τό στυρό σου κι ἀρχίζουν τὰ μα-
ζεύουν σωρό. Όχι ὅμως κνηλίζον, ἀλλ' ἑωπύ-
κη. Τόν σωρό αὐτό ἐνομάζουν "λαρνί".

Αὐτή κορυφή σου σωροῦ μαζεύου ἕνα καρπο-
λόγι λέγεται. "Ὅσο ψηλό εἶναι τό καρπολόγι,
τόσο ψηλός θά γίῃ τόν ἄλλο χρόνο ὁ σωρός".

Μόλις ἀρχίσῃ τὰ "σημαδεῖ" (σουά) καλῶς ἀέ-
ρας, ἀρχίζει τό δύχνισμα. Τό δύχνισμα γίνεται

μέ τὰ καρπολόγια καί τὰ θυλόφυλλα. Μέ τό
θύσσημα τῶ ἀέρα ρίχνου ὡς τὰ γέωάνω ἄ-
χυρο καί σιτάρι μαζί. Τό ἄχυρο, σάν τελαφρό-
αερο, τό παίρνει ὁ ἀέρας καί τό μεταφέρει πρὸ
ὡέρα γέτω τό σιτάρι πέφτει ἐπὶ τὴν ἴδια θέσι.

Μέ τόν ἄερα αὐτόν γίνεται σιγὰ-σιγὰ ὁ
διαχωρισμός τῶν σιταριῶν ἀπὸ τῶ ἄχυρο.

ὕστερα δερματίζουν τό σιτάρι μέ τό "δερμάτι".
Ὁ νοικοκύρης παίρνει τότε ἀπὸ τὸ σωρό τῶ

σταυρὸς ἐπὶ "πλόχειο" (μέ το ἕνα χέρι) ὁδο
 σιτῆρι μαορεῖ καὶ εὐ πείτῃ γυνὴ λέγοντας: "Ὅσα
 ἐπιτερίκῃ ὠήρα εὐδα Ἰταύνια γὰ βρῆ". Ἡ "Ὅσα
 ἐπιτερίκῃ ὠήρα εὐδα κονβέλια γὰ βρῆ".

Σημειώσεις: Κονβέλι = μέγιστος βάρους τῶν δη-
 μιτριακῶν ἴσον μὲ το ὀκτώδας. Λιταύνια =
 δύο κονβέλια.

Διὴν κορυφὴ τοῦ σωροῦ φησὶν τὸ σχῆμα
 τοῦ σταυροῦ γὰ γὰ βοηθεῖ πάντα ὁ Θεός.

Ἐπειτα μέτρον τοῦ σιτῆρι μὲ τοῦ κονβέλι καὶ
 τοῦ μεταξέρον τοῦ σιτῆρι ἵσως το ἑξῆς ἐπὶ
 ἀμωφί, ἡγοῦ ὠροτρον μὲτα κρατήσουν χωρι-
 στά τῶν σωροῦ αὐτοῦ θὰ τοῦ χρεαστῆ γὰ αὐτῇ
 ἡλλῃ χρονιά. Δυνέχεια θὰ μεταξέρον καὶ τοῦ
 ἡχυρο" ἐπὶν ἡχυρῶτα " γὰ γὰ ταῖσιν τοῦ χέ-
 μῶτα γὰ ἴσα τους.

Ἐπειτα αὐτὸς ἡ φερὰς αὐτῆς ἀλλεῖωσι. Ἐχαρι-
 στοῦν καὶ δεξάσθων το ἡμυροδοῦταμο γὰ
 τὴν ἐνμιάσθων τοῦ γυμνὸς τοῦ μὲ τοῦ καλῶ.
 Τὴν παρακαλοῦν ἡμῶμα γὰ τοῦ βοηθείον γὰ

αὐτὰν με αὐτὸ καλὸ "μέγεθος" καὶ τὸν ἄλ-
λο χρόνο γὰ ὡς πρὸς πολλὴν ἐπιρροήν.

Σημειώσεις:

Ὁ ἀνωτέρω χρόνος ἀληθοῦς φεγγίτη μέχρι
αὐτοῦ 1955. Ἀπὸ τότε καὶ ἐνδεῶς γίνεται εἰς ἀλ-
γορικὴν μηχανήν.

Τόπος συλλογῆς πληροφοριῶν: Πενκόφυτον -

Καρδίτσης

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Πληροφορίες:

1) Θεόδωρος Παπαποστόλου, γεωργός, ἔτος 78,
γραμματ. γνώσεις β'. Δημοτικῶς, αὐτοῦ γεν-
νήσεως Πενκόφυτον.

2) Κυριακὴ Περ. Κουτσογιάννη, αὐτὸς γεῖτος Χαρ. Μπαλ-
χούρα, ἔτος 77, γραμματ. γνώσεις θ', αὐτοῦ
γεννήσεως Λεοττίτον - Καρδίτσης, ἔτος γενητα-
στάσεως εἰς Πενκόφυτον 1916.

[Συλλογὴ: Λάμπρος Νθαρ Παπαποστόλου,
διδάσκαλος.

Η συλλογὴ αὐτὴ ἐγένετο ἀπὸ τῆς 21^{ης} - 28^{ης}
Δεκ./ρίου 1969].

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

24

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

101
—
2!

B

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

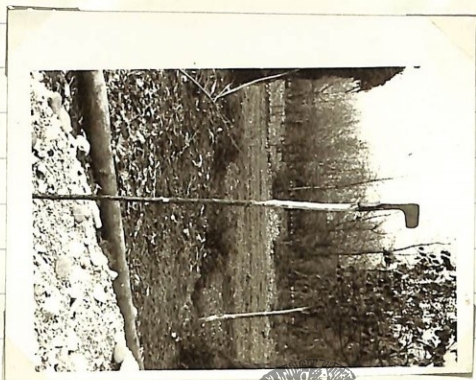

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

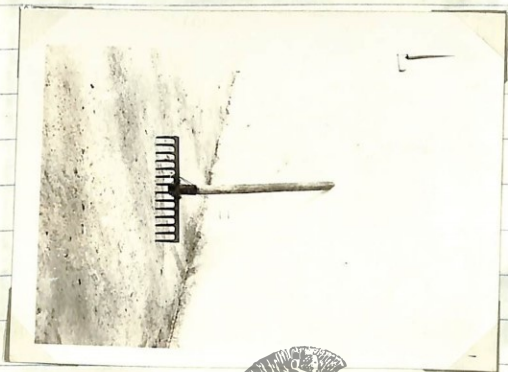
28

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΓΓΙΔ

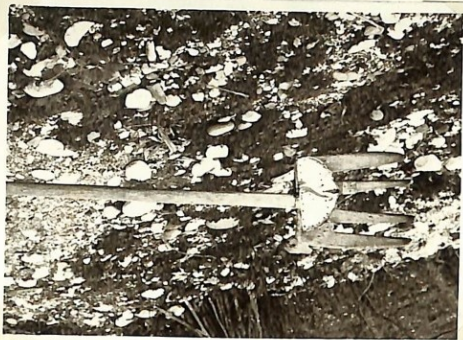

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

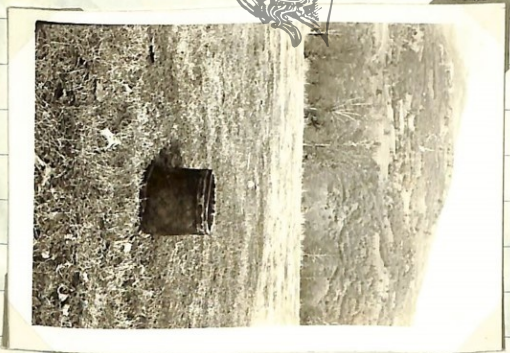

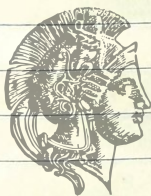
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ